

Národní muzeum otevírá první ze svých letošních výstav zaměřených na dějiny a osobnosti - výstavu František Palacký 1798-1876

31.3.2026 - | Národní muzeum

Národní muzeum otevírá 1. dubna 2026 ve své Historické budově novou výstavu s názvem František Palacký 1798-1876, která moderním, atraktivním a praktickým způsobem oživuje originální historickou osobnost, jež významně ovlivnila české dějiny i podobu samotné instituce. Výstava vznikla u příležitosti 150. výročí úmrtí Františka Palackého, kterého už jeho současníci označovali za Otce národa a tvůrce paměti národní historie.

Výstava ukazuje Františka Palackého novou perspektivou a návštěvníky vtáhne do jeho světa prostřednictvím osmi krátkých fiktivních dialogů mezi ním a člověkem z roku 2026. Dialogy jsou stylizované do formy chaty na obrazovce mobilního telefonu a reagují na Palackého životní etapy i témata současnosti. Součástí výstavy je také příběhový komiks zobrazující zásadní momenty z Palackého života a velké množství audio záznamů s ukázkami z Palackého tvorby a korespondence. Výstava pracuje i s fyzickou interaktivitou, která návštěvníky zapojuje do poznávání. Dominantou prostoru je velká mapa Evropy, na níž lze sledovat Palackého cestovní aktivity a národnostní poměry ve střední Evropě. Otočné válce s dobovými novinami či jednoduché manuální prvky připomínají komunikační prostředí, ve kterém Palacký – bez dnešních technologií – shromažďoval, analyzoval a třídil obrovské množství informací z dějin i současnosti – což je intelektuální výkon propojující vědecké poznání s aktivní účastí na převratných událostech jeho doby. I proto se stal respektovanou autoritou i za hranicemi habsburské říše.

„Výstava František Palacký 1798-1876 je první z letošní série výstav Národního muzea zaměřených na dějiny a osobnosti. Ukazuje Palackého tak, aby byl pro dnešní návštěvníky srozumitelný a přitažlivý. Ne jako ikonický pomník, ale jako člověka, který přemýšlel o Evropě, společnosti a odpovědnosti jednotlivce. Rádi bychom, aby návštěvník viděl, že Palacký není odtažitou historickou figurou, ale že byl osobností lidsky prožívající soukromý život a současně obrovskou tíhu své role veřejné autority,“ říká generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš.

Výstava návštěvníkům nabídne také rozsáhlý soubor autentických předmětů. K nejcennějším, takzvaným dotýkaným předmětům, patří tisíc knih z jeho osobní knihovny, která celkově obsahuje na tři tisíce svazků a Národní muzeum ji uchovává ve svých depozitářích. Návštěvníci si ve výstavě budou moci prohlédnout také originální cestovní kufřík, se kterým roku 1823 přijel do Prahy, miniatury a siluety jeho i manželky Terezie, oděvní doplňky, brýle, lístkovou kartotéku, těžítka či barometr, jehož hodnoty si Palacký denně pedantsky zapisoval. Dětství a studium přiblíží předměty z Muzea Novojičína a ze zámku Kunín. Poprvé bude představen i soubor oděvních památek na Terezií Palackou a dceru Marii Riegrovou Palackou – pelerína, živůtek, střevíce a klobouk. Mezi nejznámější podobizny patří uhel od malíře a kreslíře Maxe Švabinského, jehož reprodukce bude ve výstavě k vidění včetně Palackého klobouku a vycházkové hole.

Expozice připomíná i Palackého politickou dráhu – například měděnou maticí vizitky „Dr. Franz Palacky Reichsrath“. Nechybí ani předměty dokládající takzvaný „druhý život“, které dokazují Palackého popularitu ještě za života, těsně po smrti, a i s delším časovým odstupem – výroční medaile, pohřební stuhy, známky, bankovky a sochařské či grafické podoby, které připomínají, jak

silně Palacký zakořenil v české paměti. V reprodukcích si návštěvníci budou moci prohlédnout množství archivního materiálu z Palackého pozůstalosti, například koncepty monumentálního pětidílného díla Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě a dalších prací uměleckého i politického rázu, cestovní doklady, účty, jízdenky a legitimace.

Výstavu doprovodí komentované prohlídky s autory, lektorované programy pro druhý stupeň základních škol a střední školy, dále cyklus seminářů pro studenty a pedagogy středních škol a další akce a přednášky organizované ve spolupráci s Památníkem Františka Palackého a Františka Ladislava Riegra.

Výstava František Palacký 1798–1876 bude v Historické budově Národního muzea otevřena do 31. srpna letošního roku a navazuje na celorepublikové připomínky v Hodslavicích, Novém Jičíně, Malči či Lobkovicích, tedy místech, kde Palacký žil, tvořil nebo kam se pravidelně vracel.

František Palacký

(14. června 1798 Hodslavice – 26. května 1876 Praha)

František Palacký byl historik, politik a jedna z klíčových osobností zrodu moderní české společnosti v 19. století. Narodil se v Hodslavicích v chudé rodině evangelického učitele, jeho mimořádné nadání a touha po vzdělání ho však brzy přivedly do širšího intelektuálního prostředí. Jako mladý vychovatel v rodinách uherské šlechty získal nejen vzdělání, ale i společenský rozhled a dovednosti, které později uplatnil po svém příchodu do Prahy. Zde se postupně stal respektovaným učencem evropského formátu a jeho životním dílem se staly monumentální Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě, na nichž pracoval téměř celý život. Palacký zároveň aktivně vstupoval do tehdejší politiky – účastnil se revolučního roku 1848, dlouhodobě prosazoval rovnoprávné postavení národů v rámci habsburské monarchie a dvakrát odmítl ministerskou funkci, aby zůstal věrný svým zásadám. Mohl být historicky prvním českým i rakouským ministrem školství. Přestože dnes bývá často vnímán jako učebnicový Otec národa, jeho skutečný příběh ukazuje člověka neobyčejně pracovitého s širokým intelektuálním rozhledem, smyslem pro zodpovědnost za rovnoprávnost a prosperitu všech národů střední Evropy v rámci jednoho státu. Palacký zanechal hlubokou stopu nejen v české historiografii, ale i v podobě moderní střeoevropské politiky, a jeho práce i postoje dodnes inspirují svou důsledností a morální pevností.

<https://www.nm.cz/media/tiskove-zpravy/narodni-muzeum-otevira-prvni-ze-svych-letosnich-vystav-za-merenych-na-dejiny-a-osobnosti-vystavu-frantisek-palacky-17981876>